

Muraszemenye Község

Településképi Arculati Kézikönyve

Készült: 2017. július

településtervező és főépítész:
Moldován Ágnes TT20-0282

TARTALOM

1. Bevezetés, köszöntő
2. Településtörténet, a település bemutatása, a település sajátosságai
3. Örökségünk, településképi jellemzők, meghatározó építészeti értékek
4. Településképi szempontból meghatározó területek
területek lehatárolása, településképi, arculati jellemzők bemutatása
5. Településképi formálásra vonatkozó ajánlások
utcák, terek, köztéri alkotások
6. Példák bemutatása

1.Bevezetés, köszöntő

A múltban, amikor az egységes kultúrák stabilabbak és homogénebbek voltak, valamint sokkal szélesebb társadalmi megegyezés volt a szimbólumokkal kapcsolatban, ritkán volt szükség arra, hogy az emberek az őket körülvevő környezet közötti kapcsolatot vizsgálják; a kettő között szoros volt a harmónia (Rapoport 1977).

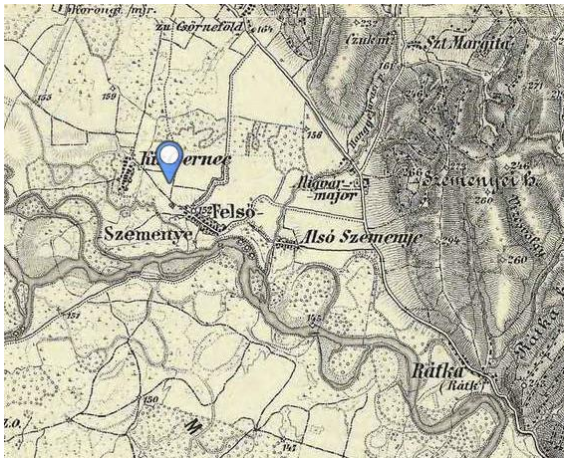
Napjainkban sokkal nehezebb tervezni, hiszen keverednek a társadalmak, kultúrák, szimbólumok. Olyan települések kialakítása a cél, amelyhez az emberek tartozni akarnak.

Mivel egy település egyrészt esztétikai szerepet tölt be az emberek életében, másrészt pedig használják, ennek megfelelően szükséges védeni a meglevő értékeket, és fejlődni.

“Amikor ráébredünk, hogy jelenlegi tulajdonságaink, környezetünk, képességeink és fizikai állapotunk mind a múltbeli gondolkodásunk eredményei, némi fogalmat nyerhetünk a tudás értékéről.”

Charles F. Haanel

2. Településtörténet, a település bemutatása, a település sajátosságai

(Első katonai felmérés 1763-1787)

Muraszemenye településtörténete az alábbi katonai térképeken jól követhető, a település folyamatos növekedése, a településrészek kialakulása kísérelhető figyelemmel. A településrészek, melyek vizsgálata mutatja, hogy az indokolatlanul szabálytalannak hitt település alaprajz főbb elemeit a topográfiai adottságok, mint a Mura vonulata és a domborzat határozták meg és részben ennek köszönheti egyszeri és megismételhetetlen arculatát.

A település neve többféle szóból is származtatható. A szem főnévből származó Szemeny személynév képzett alakjaként említik. A szláv „zemla” föld szóból is képezhetnék. Jelentése lehet szántás is. Először 1222-ben említették a nevét. Alsó és Felsőszemenyét 1690-től említik külön az írások, ugyanis ebben az évben szakította Szemenyét ketté a Mura folyó. Muraszemenyét 1977 és 1992 között egyesítették Csörnyeföld községgel, Szemenyecörnye néven, majd 1992-ben a két község ismét külön vált.

Muraszemenye Község területén a legújabb ásatások szerint már a kőkorszakban lakott település létezett. A római korból jelentős leleteket tártak itt fel, és bizonyítottan itt vezetett egy római út is. A honfoglalás után a Hahót nemzetség birtokába került a terület: ebből az időből származik az egyik falurész, Aligvár és a mára már csak nevében létező vár is. Első egyértelmű írásos emlékek 1222-ből baradtak fent, mikor a Veszprémi Káptalannak bizonyáglevele szerint a Hahót comenak utódjai közt bizonyos birtokcsere történt. A lendvai Bánffy család Miklós nevű tagja, aki varasdi főispán volt, építtetett egy templomot és a ferencesek számára kolostort 1351-ben. 1367-ben Szemenyét mezővárosi rangra emelték, Lendva és Lenti előtt. A török időkben Szemenyének kolostora, vára volt, mely 1576-ban a kanizsai főkapitányság alárendeltségéhez tartozott. Kanizsa elestével megnőtt a vár jelentősége. 1607-ben 190 főnyi őrség volt a várban. Szemenye várát a törökök soha nem foglalták el.

A falu első számú nevezetessége egy 70 hektáros horgásztó, amely a kavicsbányászat során alakult ki. Több jelentős Mura holtág és 5 db különböző nagyságú kavicsbánya tó teszi vonzóvá a települést.

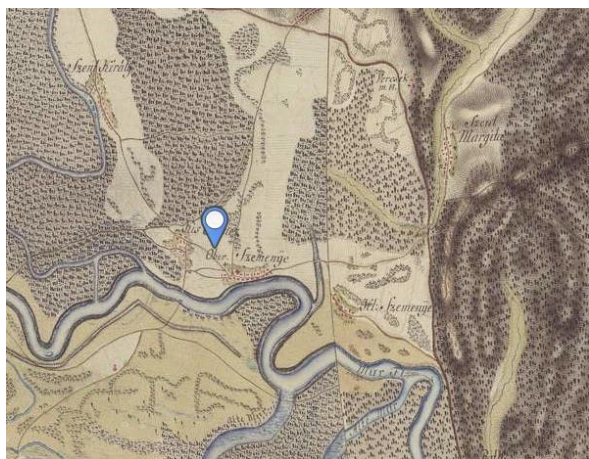
A falu központjában egy 14. századi (később átalakított) gótikus, római katolikus templom látható. Mindhárom falurészben található 1-1 kápolna. Csernecen és Alsószemenyén első- és második világháborús emlékmű a kápolnáknál, Felsőszemenyén a Polgármesteri hivatal

parkjában áll. Régi és felújított kőkeresztek mindhárom falurészben és zártkertben fellelhetők. Felsőszemenyén az Önkormányzati Hivatalt körülvevő kis parkot Szent István fából faragott szobra díszíti.

Alsószemenye nyugati részén a Szentadorjáni-patak , Csernec keleti részén pedig a Csörnyeföldi-patak folydogál. A Mura-folyó a falut dél felől kerüli el. A cserneci falurész alatt torkollik a Kerka-folyó a Murába.

A község területe sík, közvetlenül az ártér felett fekszik. Vizekben gazdag, a felszín kialakulásában a Mura- és a Kerka folyó jelentős szerepet játszott. Muraszemenye északi részén erdők, szőlőhegyek húzódnak, ezek a Zalai- dombság részét képezik. Magasságuk miatt ugyan nem nevezhetők hegynak, de környékünkön így említik őket. Pl. Szemenyei-hegy. Szomszédos falvak: Murarátka, Csörnyeföld, Szentmargitfalva, Kerkaszentkirály. Egymástól elkülöníthető medence üledékek képezik a terület aljzatát. Feltárásuk az olajkutató forrásoknak köszönhető. Talaja agyagos, néhol terméketlen, az árterületeken fordul elő löszös talaj.

A zalai táj, a Mura folyó vidékének növényföldrajza nagyon látványos. Muraszemenye környékén, a dombokon hazánkban is ritkán előforduló szelídgesztenyes található. Bükkösök, tölgyesek váltják egymást, az ártéri erdők száma jelentős. A zalai erdők, vizek, rétek állatvilága gazdag. Több fajta csiga, kagyló, rák él itt és még sok különféle állatfaj.

(Második katonai felmérés 1806-1869)

(Harmadik katonai felmérés)

(Kataszteri térkép XIX. század)

Muraszemenye Nagykanizsától több mint 30 km-re, a Mura és a déli országhatár mentén alálható. Alsó- Felsőszemenye és Csernec 1938. január 1-jei közigazgatási egyesítésével jött létre. A három falu egymástól ma is jól elkülöníthető, él az önálló nevük is. A települések története, gazdasága, néprajzi sajátosságai kapcsolódnak egymáshoz.

(Csernec településrész)

Mindhárom falurész eredetileg egyutcás település volt, fésűs felépítettséggel. A telkek nagysága, szélessége a domborzathoz, környező patakokhoz igazodott. A falu régi házai ledőltek, vagy bontásra kerültek. Csupán néhány maradt meg, az újak pedig már nem őrizték meg az építési hagyományokat.

(Felsőszemenye utcakép)

Utcaképek

Béke út

Az utca íves vonalvezetése folyamatosan tárja elénk a településközpont látványát.

A templom helykijelölése, a környező épületek hangulata, az úthálózat domborzati helyzete meghatározza a településközpontot.

A Béke utca épületei előkertet hagyva, egységes ritmusban, szabályos telekosztással, az északi telekhatárra épültek. A homlokzati megjelenés heterogénnek mondható.

Csernec településrész

A változatos telekosztású utca, domborzatra érzékeny telepítéssel. Az épületek formai kialakítása az adott kor stílusjegyeit viselik magukon, jellemzően sátor vagy nyeregtetős kialakításúak. Íves vonalvezetésű, szabályos, állandó szélességű utcaszakasz, ahol az épületek a nyugati oldalhatárra települtek, minimális előkertet hagyva a közterület felé.

A különböző korok épületei, eltérő előkertet tartva épültek, emiatt az utca homlokzati látványa mozgalmas, nem ad egységes vonalvezetést a homlokzati sorfal.

Egységes épületkarakterről nem beszélhetünk, a tömegek és tetők formálása nagyon változatos. A sátoztető mellett sok ponton megjelenik az utcavonallal párhuzamos tetőgerinc is.

Alsószemenye területe

A szabályos telekosztás jellemző. Az épületek formai kialakítása az adott kor stílusjegyeit viselik magukon, melyek jellemzően összetett sátoztetős kialakítású, de találunk nyeregtetős, illetve félnyeregtetős épületet is.

Az épületek tervezett utcahálózatban, egységesen oldalhatáron álló beépítéssel, nagyságrendileg azonos időszakban telepítettek, amely az utca jellegét tekintve harmonikus, a korának megfelelő képet mutat.

Összességében megállapítható, hogy Muraszemenye utcái, lakóházai rendezettek.
Településstruktúrája figyelemre érdemes a tájegységen belül is.

